

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisu

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Virkkula, E. 2022. Opetussuunnitelman uudistaminen korkeakoulussa. Osa II: ydinosaamisesta osaamisprofiilin laadintaan. Oamk Journal 122/2022.
<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022080953424>

Opetussuunnitelman uudistaminen korkeakoulussa. Osa II: ydinsaamisesta osaamisprofiilin laadintaan

8.8.2022 - Virkkula Esa

Opetussuunnitelmauudistus aloitetaan määrittelemällä koulutuksen ydinsaamisen kuvaukset – yksi ydinsaamislause ja kolme täsmentävää lausetta. Opetussuunnitelmatyö etenee näiden ydinsaamiskuvausten raameissa koko prosessin ajan. Seuraavassa vaiheessa suunnittelua jatketaan kartoittamalla opiskeltavan alan työtehtäviä ja niiden edellyttämää osaamista.

Valmistuvan opiskelijan osaamisprofiilin kartoittaminen tuottaa perustan opetussuunnitelmatyölle (kuva: Kristin Hardwick/stocksnap.io).

Korkeakoulujen keskeinen tehtävä on kouluttaa osaavia asiantuntijoita organisaatioille ja yrityksille. Peruste löytyy lainsäädännöstä.

Ammattikorkeakoulujen opetuksen tulee olla työelämälähtöistä sekä tutkimukseen ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa [1].

Tutkintokoulutus tuottaa opiskelijoille osaamista, jota he tarvitsevat työelämässä. Tutkimuksen mukaan monipuolisen alakohtaisen substanssiosaamisen lisäksi asiantuntijalta edellytetään yleisiä työelämätaitoja esimerkiksi ongelmanratkaisussa, tiimityöskentelyssä sekä oman osaamisen arvioinnissa ja kehittämisessä [2].

Edellytys on merkittävä ja asettaa vaatimuksia opetussuunnitelman uudistamiselle.

Uudistusprosessin ensimmäisen vaiheen eli koulutuksen ydinosaamisen määrittelyn jälkeen onkin syvennyttävä alan työtehtäviin ja osaamisvaatimukseen [3] [4].

Tavoitteena on rakentaa kuva valmistuvan opiskelijan, alan asiantuntijan, osaamisprofiilista. Selvitettäviä asioita ovat ammatillinen toimenkuva, keskeiset työtehtävät sekä ammatilliset haasteet nyt ja tulevaisuudessa [3]. Näiden jälkeen kartoitusta laajennetaan osaamiskokonaisuuksiin ja osaamista osoittavaan toimintaan (ks. taulukko 1).

TAULUKKO 1. Työelämän edellyttämän osaamisprofiilin kartoittamisen kohteet ja vaikutus opetussuunnitelmaan.

1) Ammatillinen toimenkuva	Kuvaa, mitä osaava alan asiantuntija tekee (tehtäväalueet, vastuut) -> tuottaa tietoa laatia <i>opintojen sisällöt</i>
2) Työtehtävät	Mitkä ovat keskeiset työtehtävät? -> <i>opintojen toteutus</i> – opitaan tekemällä työtehtäviä (erityisesti <u>työrutiinit</u>)
3) Ammatilliset haasteet	Mitä haasteita ammatinharjoittamisen ja alan tulevaisuuteen liittyy? -> <i>opintojen toteutus</i> – opitaan kohtaamalla ja ratkaisemalla ammatillisia haasteita
4) Osaamiskokonaisuudet – ammatillinen osaaminen – yleiset työelämävalmiudet	Mitä osaamista osaavalla ammattilaisella on oltava? Miten osaaminen jakaantuu koulutuksen osaamiskokonaisuuksiin? -> <i>osaamisteemat, osaamistavoitteet, arviointikriteerit</i>

5) Osaamista osoittava toiminta

Miten eri tavoin osaaja osoittaa osaamisensa, tuo osaamisensa näkyväksi?
-> *osaamistavoitteet, arviointikriteerit, osaamisen osoittamisen menetelmät*

Osaamisprofiilin kartoitus jäsentää suunnittelua

Osaamisprofiilin kartoittaminen tuottaa tietoa tutkintokoulutuksen sisältöjen ja toteutuksen suunnitteluun sekä ohjaa laatimaan osaamiskokonaisuuksia. Edellä mainitut rakentuvat prosessin aikana yhteneviksi tulevien työtehtävien vaatimusten kanssa. Voimme varmistua, että koulutus tuottaa asian- ja ajanmukaista osaamista.

Opetussuunnitelmatyö jatkuu edellä tuotetun materiaalin perusteella opintokokonaisuuksien laadinnalla. Opiskelijan ammatillisen osaamisen kehittymistä havainnollistetaan määrittelemällä valinnan mukaan kullekin lukuvuodelle, lukukaudelle tai periodille oma osaamisteema eli laaja (15–60 op) opintokokonaisuus. Tavoitteena on auttaa opiskelijaa ymmärtämään opintojen keskinäinen yhteys eli minkäláisten vaiheiden kautta hänen osaamisensa kehittyi alan asiantuntijaksi [4].

Blogisarjan seuraava osa käsittelee, kuinka perusteellinen pohjatyö hyödynnetään osaamisteemojen laadinnassa.

Virkkula Esa, yliopettaja

Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Lähteet

[1] Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 2014/1129. Hakupäivä 12.3.2022. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141129>

[2] Tynjälä, P., Virtanen, A. & Helin, J. 2020. Työelämäpedagogisia malleja. Teoksessa A. Virtanen, J. Helin & P. Tynjälä (toim.) Työelämäpedagogiikka

korkeakoulutuksessa. Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto. Hakupäivä 25.3.2022. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8414-4>

[3] Wesselink, R., Biemans, H., Gulikers, J. & Mulder, M. 2017. Models and Principles for Designing Competence-based Curricula, Teaching, Learning and Assessment. Teoksessa M. Mulder (toim.) Competence-based Vocational and Professional Education: Bridging the Worlds of Work and Education, 533–553. Springer.

[4] Biemans, H. J. A., Wesselink, R., Gulikers, J. T. M., Schaafsma, S., Verstegen, J. & Mulder, M. 2009. Towards competence-based VET: Dealing with the pitfalls. Journal of Vocational Education and Training 61 (3), 267–286. Hakupäivä 25.3.2022. <https://doi.org/10.1080/13636820903194682>

METATIEDOT

Tyyppi: Blogi

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 122/2022

Julkaisuvuosi: 2022

Tekijätiedot: Virkkula Esa

Oikeudet: CC BY-SA 4.0

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022080953424>

Kieli: suomi

Tiivistelmä: Suomalaisessa koulutusjärjestelmässä korkeakouluilla on merkittävä itsemääräämisoikeus opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Lainsäädäntö määrittelee lähinnä opintojen rakenteen, laajuuden sekä tutkintojen tason kansallisen viitekehyksen mukaan (tasot 6–8). Tutkintokoulutusten opetussuunnitelmia on uudistettava aika-ajoin, tyypillisesti työelämän osaamisvaatimukseen nivoutuen. Kuvaan kolmiosaisessa blogikirjoitussarjassa opetussuunnitelmien uudistamisen kolmivaiheisen toteutusmallin ja käsittelen esimerkkien kautta mallin hyödyntämistä tutkintokoulutuksen opetussuunnitelmauudistuksessa.